EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2008/0140(CNS)

14.01.2009

*

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas
(COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referente: *Kathalijne Maria Buitenweg*

Referente (*):
Elizabeth Lynne, Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

(*) Komiteju iesaistīšanas procedūra — Reglamenta 47. pants

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

*	Apspriežu procedūra *nodoto balsu vairākums*
**I	Sadarbības procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
**II	Sadarbības procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***	Piekrišanas procedūra *Parlamenta deputātu vairākums, izņemot gadījumus, kas minēti EK līguma 105.,107.,161.un 300. pantā un ES līguma 7. pantā*
***I	Koplēmuma procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
***II	Koplēmuma procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***III	Koplēmuma procedūra (trešais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopīgo projektu*

(Norādīto procedūru izvēlas atkarībā no Komisijas ierosinātā juridiskā pamata)

Grozījumi normatīvā tekstā

Parlamenta grozījumos izmaiņas ir ***treknrakstā un slīprakstā***. Attiecībā uz normatīviem grozījumu aktiem tās daļas, kuras tiek pārņemtas no jau esoša teksta, ko Parlaments vēlas grozīt, lai gan Komisija to nav grozījusi, ir izceltas **treknrakstā**. Iespējamie teksta fragmentu svītrojumi tiek apzīmēti šādi: [...]. Teksts *parastā slīprakstā* tehniskajiem dienestiem norāda tās normatīvā teksta daļas, kurās ir ierosināti labojumi galīgajam teksta variantam (piemēram, nepārprotami kļūdainas teksta daļas vai to izlaidumi kādā no valodām). Šie labojumu ierosinājumi jāapstiprina attiecīgajiem tehniskajiem dienestiem.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS 5

PASKAIDROJUMS 20

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

(Apspriežu procedūra)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomei (COM(2008)0426),

– ņemot vērā EK līguma 13. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru Padome ir apspriedusies ar Parlamentu (C6-0291/2008),

– ņemot vērā Reglamenta 51. pantu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu, kā arī Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas, Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas, Kultūras un izglītības komitejas, Juridiskās komitejas un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumus (A6-0000/2008),

1. apstiprina grozīto Komisijas priekšlikumu;

2. aicina Komisiju attiecīgi grozīt tās priekšlikumu saskaņā ar EK līguma 250. panta 2. punktu;

3. aicina Padomi informēt Parlamentu, ja tā paredz nepiekrist Parlamenta apstiprinātajam tekstam;

4. prasa Padomei vēlreiz ar to apspriesties, ja tā ir paredzējusi būtiski grozīt Komisijas priekšlikumu;

5. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt Parlamenta nostāju Padomei un Komisijai.

Grozījums Nr. 1

Direktīvas priekšlikums
4. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(4) Lai gan Eiropas gads personām ar invaliditāti (2003. gads), Eiropas gads par vienlīdzīgām iespējām visiem (2007. gads) un Eiropas starpkultūru dialoga gads (2008. gads) apliecināja, ka joprojām ir	(4) Lai gan Eiropas gads personām ar invaliditāti (2003. gads), Eiropas gads par vienlīdzīgām iespējām visiem (2007. gads) un Eiropas starpkultūru dialoga gads (2008. gads) apliecināja, ka joprojām ir

vērojama diskriminācija, taču tika ***uzsvērtas*** arī daudzveidības priekšrocības.	vērojama diskriminācija, taču tika ***uzsvērta vajadzība veicināt*** arī daudzveidības priekšrocības.

Or. en

Grozījums Nr. 2

Direktīvas priekšlikums
8. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(8) Pamatojoties uz EK līguma 13. panta 1. punktu, Kopiena ir pieņēmusi trīs juridiskus instrumentus, lai nepieļautu un apkarotu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. Šie instrumenti ir pierādījuši tiesību aktu nozīmi cīņā pret diskrimināciju. ***Konkrēti*** Direktīvā *2007/78/EK* izveidota kopēja sistēma vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, lai nepieļautu nevienlīdzīgu attieksmi reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. ***Tomēr dalībvalstīs joprojām saglabājas atšķirības saistībā ar aizsardzības mērogu un veidu pret šādu diskrimināciju ārpus nodarbinātības jomas.***	(8) Pamatojoties uz EK līguma 13. panta 1. punktu, Kopiena ir pieņēmusi trīs juridiskus instrumentus, lai nepieļautu un apkarotu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. Šie instrumenti ir pierādījuši tiesību aktu nozīmi cīņā pret diskrimināciju. ***Ar Direktīvu 2000/43/EK izveido sistēmu cīņai pret diskrimināciju rases vai etniskās piederības dēļ darba tirgū un ārpus tā. Ar Direktīvu 2004/113/EK izveido sistēmu, lai īstenotu vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem un to piegādi.*** Direktīvā *2000/78/EK* izveidota kopēja sistēma vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, lai nepieļautu nevienlīdzīgu attieksmi reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. ***Tā neattiecas uz jomām, kuras neskar minētie iemesli.***

Or. en

Pamatojums

Šajā direktīvā var izmantot Direktīvas 2000/78/EK un citu pret diskrimināciju vērsto direktīvu īstenošanas pieredzi un tiesisko regulējumu.

Grozījums Nr. 3

Direktīvas priekšlikums
12.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(12a) Personas ar invaliditāti ir personas, kurām ir ilgstoši fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu orgānu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var apgrūtināt šo personu pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem.

Or. en

Pamatojums

Izmantota nesen apstiprinātajā ANO konvencijā lietotā definīcija.

Grozījums Nr. 4

Direktīvas priekšlikums
12.b apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(12b) Efektīvu nediskriminējošu piekļuvi var nodrošināt dažādi, tostarp piemērojot principu „pieejams visiem" un atvieglojot invalīdiem iespēju izmantot palīglīdzekļus, tostarp pārvietošanās un piekļuves palīdzību, piemēram, sertificētus pavadoņsuņus vai citus suņus - palīgus.

Or. en

Grozījums Nr. 5

Direktīvas priekšlikums
12.c apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(12c) Ņemot vērā 4. pantu, izmaiņas ir būtiskas, ja preču vai pakalpojumu īpašības vai nozares, profesijas vai uzņēmuma raksturu maina tādā mērā, ka preču izplatītājs vai pakalpojumu sniedzējs faktiski izplata pilnīgi citu preci vai sniedz pilnīgi citu pakalpojumu.

Or. en

Grozījums Nr. 6

Direktīvas priekšlikums
13.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(13a) Šīs direktīvas īstenošanā, izskatot sūdzības par diskrimināciju, pēc iespējas lielāka uzmanība jāpievērš vairākkārtējai diskriminācijai ne tikai reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas, bet arī dzimuma, rases un etniskās piederības dēļ.

Or. nl

Grozījums Nr. 7

Direktīvas priekšlikums
16. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(16) Visi indivīdi var izmantot līgumu slēgšanas brīvību, tostarp darījuma partnera izvēles brīvību. Šī direktīva neattiecas uz tādu indivīdu veiktiem	***(16) Ir svarīgi ievērot pamattiesības un brīvības, tostarp tiesības uz biedrošanās brīvību. Turklāt saistībā ar piekļuvi precēm un pakalpojumiem un to***

saimnieciskiem darījumiem, kuriem šie darījumi neietilpst viņu profesionālajā vai komerciālajā darbībā.	***nodrošināšanu ir svarīgi ievērot privātās un ģimenes dzīves aizsardzību un darījumus, kas veikti šajā sakarībā.***

Or. en

Grozījums Nr. 8

Direktīvas priekšlikums
17. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(17) Vienlaikus ar diskriminācijas aizliegumu ir svarīgi ievērot citas pamattiesības un brīvības, ieskaitot privātās un ģimenes dzīves aizsardzību un šajā kontekstā veikto darījumu aizsardzību, reliģijas brīvību un biedrošanās brīvību. Šī direktīva neskar valstu tiesību aktus par civilstāvokli vai ģimenes stāvokli, tostarp reproduktīvās tiesības. Tā neskar valsts, valsts iestāžu vai struktūru, vai izglītības laicīgo raksturu.	***(17) Šī direktīva neskar dalībvalstu tiesību aktus par iespējām slēgt laulību. Tomēr, ja saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem citi attiecību veidi ir atzīti līdzvērtīgi laulībai, būtu jāpiemēro vienlīdzīgas attieksmes princips. Šī direktīva neskar arī valsts, valsts iestāžu vai struktūru, vai izglītības laicīgo raksturu.***

Or. en

Pamatojums

Laulība ir deklaratīvs akts, nevis prece vai pakalpojums. Tādēļ šī direktīva uz to neattiecas.

Grozījums Nr. 9

Direktīvas priekšlikums
20.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(20a) Lai novērtētu, vai attiecīgo pasākumu īstenošana, kā minēts 4. pantā, nerada nesamērīgu slogu, jo īpaši būtu jāņem vērā organizācijas lielums un resursi, tās darbības veids, lēstās

izmaksas, preču un pakalpojumu aprite un iespējamās priekšrocības, ko personas ar invaliditāti gūs no uzlabotas pieejamības. Slogs nav nesamērīgs, ja to pietiekami kompensē pasākumi, ko īsteno saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts politiku vienlīdzīgas attieksmes jomā.

Or. en

Grozījums Nr. 10

Direktīvas priekšlikums
31.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(31a) Interpretējot diskriminācijas iemeslu nozīmi, tiesas un tribunāli ņem vērā starptautiski un Eiropā atzītus instrumentus cilvēktiesību jomā, tostarp ieteikumus un to uzraudzības iestāžu, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas, tiesu praksi.

Or. en

Grozījums Nr. 11

Direktīvas priekšlikums
2. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
3. Uzmākšanos uzskata par diskrimināciju veidu 1. punkta nozīmē, ja vērojama nevēlama izturēšanās kāda 1. pantā minētā iemesla dēļ ar mērķi aizvainot personas cieņu vai ietekmēt to un radīt vidi, *kura* dominē iebiedēšana, naidīgums, pazemojumi vai aizvainojumi.	3. Uzmākšanos uzskata par diskrimināciju veidu 1. punkta nozīmē, ja ***slēgtā vidē*** vērojama nevēlama izturēšanās kāda 1. pantā minētā iemesla dēļ ar mērķi aizvainot personas cieņu vai ietekmēt to un radīt vidi, *kurā* dominē iebiedēšana, naidīgums, pazemojumi vai aizvainojumi.

Or. en

Pamatojums

Lai nodrošinātu līdzsvaru starp diskriminācijas novēršanu un vārda brīvību, tikai uzmākšanās slēgtā vidē būtu jāuzskata par diskrimināciju šajā direktīvā.

Grozījums Nr. 12

Direktīvas priekšlikums
2. pants – 4.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	4.a Diskrimināciju, kuras pamatā ir pieņēmumi par personas reliģisko piederību vai pārliecību, invaliditāti, vecumu vai dzimumorientāciju vai saistība ar personām, kuras ir piederīgas konkrētai reliģijai vai kurām ir konkrēta pārliecība, invaliditāte, konkrēts vecums vai konkrēta dzimumorientācija, uzskata par diskrimināciju 1. punkta izpratnē.

Or. en

Grozījums Nr. 13

Direktīvas priekšlikums
2. pants – 6. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
6. Neskarot 2. punktu, dalībvalstis var noteikt, ka atšķirīga attieksme vecuma dēļ nav diskriminācija, ja ***valsts tiesību aktu kontekstā*** tā ir attaisnojama, pamatojoties uz likumīgu mērķi, un līdzekļi šā mērķa sasniegšanai ir atbilstoši un vajadzīgi. ***Jo īpaši ar šo direktīvu neizslēdz konkrēta vecuma noteikšanu saistībā ar piekļuvi sociālajiem pabalstiem, izglītībai un dažām precēm un pakalpojumiem.***	6. Neskarot 2. punktu, dalībvalstis var noteikt, ka atšķirīga attieksme vecuma dēļ nav diskriminācija, ja tā ir attaisnojama, pamatojoties uz likumīgu mērķi, un līdzekļi šā mērķa sasniegšanai ir atbilstoši un vajadzīgi.

Or. en

Grozījums Nr. 14

Direktīvas priekšlikums
2. pants – 7. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
7. Neskarot 2. punktu, dalībvalstis, sniedzot finanšu pakalpojumus, var atļaut samērīgas attieksmes atšķirības, ja, izmantojot attiecīgus un precīzus aktuāros datus vai statistikas datus, jāņem vērā vecums vai invaliditāte kā riska novērtēšanas ***galvenais*** faktors.	7. Neskarot 2. punktu, dalībvalstis, sniedzot finanšu pakalpojumus, var atļaut samērīgas attieksmes atšķirības, ja, izmantojot attiecīgus un precīzus aktuāros datus vai statistikas datus, jāņem vērā vecums vai invaliditāte kā riska novērtēšanas ***noteicošs*** faktors. ***Attiecīgās dalībvalstis informē Komisiju un nodrošina, ka tiek apkopoti, publicēti un regulāri atjaunināti precīzi dati par vecuma vai invaliditātes kā noteicošā aktuārā faktora izmantošanu. Pēc pieciem gadiem kopš transponēšanas dienas minētās dalībvalstis pārskata savu lēmumu un paziņo Komisijai pārskatīšanas rezultātus.***

Or. en

Pamatojums

Šis grozījums ierobežo atšķirīgas attieksmes iespējas, izmantojot noteicošus faktorus, un nosaka pienākumu atklāti pamatot atšķirīgo attieksmi, kā tas prasīts arī Direktīvā 2004/113/EK.

Grozījums Nr. 15

Direktīvas priekšlikums
2. pants – 8. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
8. Direktīva neskar vispārīgus valstu tiesību aktos paredzētus pasākumus, kas demokrātiskā sabiedrībā ir vajadzīgi sabiedriskai drošībai, sabiedriskās kārtības uzturēšanai un aizsardzībai pret kriminālnoziegumiem, veselības un tiesību	8. Direktīva neskar vispārīgus valstu tiesību aktos paredzētus pasākumus, kas demokrātiskā sabiedrībā ir vajadzīgi ***un samērīgi*** sabiedriskai drošībai, sabiedriskās kārtības uzturēšanai un aizsardzībai pret kriminālnoziegumiem, veselības un tiesību

un citu personu brīvības aizsardzībai.	un citu personu brīvības aizsardzībai.

Or. en

Grozījums Nr. 16

Direktīvas priekšlikums
3. pants – 1. punkts – d apakšpunkts – otrais teikums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
Šā punkta d) apakšpunkts attiecas uz indivīdiem, vienīgi ciktāl tie veic profesionālu vai komerciālu darbību.	***Piemērojot d) apakšpunktu, ņem vērā indivīdu privāto dzīvi.***

Or. nl

Grozījums Nr. 17

Direktīvas priekšlikums
3. pants – 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
2. Šī direktīva neskar valstu tiesību aktus par civilstāvokli vai ģimenes stāvokli un reproduktīvajām tiesībām.	***svītrots***

Or. nl

Pamatojums

Eiropas Komisija paziņoja, kā tā apstiprina tikai kompetenču dalīšanu un tas netiek uzskatīts par izņēmumu. Šāds status quo apstiprinājums būtu jāiekļauj apsvērumā (sk. grozījumu Nr. 6), nevis pantā.

Grozījums Nr. 18

Direktīvas priekšlikums
3. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
3. Šī direktīva neskar dalībvalstu atbildību par mācību saturu, pasākumiem un izglītības sistēmu organizāciju, tostarp tādas izglītības nodrošināšanu, kas apmierina īpašas vajadzības. Dalībvalstis var ***paredzēt*** atšķirīgu attieksmi saistībā ar piekļuvi izglītības iestādēm reliģijas vai pārliecības dēļ.	3. Šī direktīva neskar dalībvalstu atbildību par mācību saturu, pasākumiem un izglītības sistēmu organizāciju, tostarp tādas izglītības nodrošināšanu, kas apmierina īpašas vajadzības. Dalībvalstis var ***pieļaut*** atšķirīgu attieksmi saistībā ar piekļuvi izglītības iestādēm reliģijas vai pārliecības dēļ***, ja nolūks ir prasīt, lai indivīdi rīkotos godprātīgi un lojāli pret organizācijas ētiskajiem principiem, un netiek attaisnota diskriminācija citu iemeslu dēļ***.

Or. en

Pamatojums

Komisijas priekšlikumā nav pilnīgi skaidru izņēmumu robežu. Grozījumā pecizēts, ka atšķirīgu attieksmi var pieļaut tikai reliģijas vai pārliecības, nevis citu iemeslu dēļ. Tas arī precizē, ka atšķirīga attieksme ir attaisnojama tikai tad, ja tas vajadzīgs, lai aizsargātu organizācijas ētiskos principus.

Grozījums Nr. 19

Direktīvas priekšlikums
3. pants – 5. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
5. Šī direktīva neattiecas uz attieksmes atšķirībām, pamatojoties uz valstspiederību, un neskar noteikumus un nosacījumus par trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos dalībvalstu teritorijā, un neattiecas uz jebkādu attieksmi, kas izriet no attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku	5. Šī direktīva neattiecas uz attieksmes atšķirībām, pamatojoties uz valstspiederību, un neskar noteikumus un nosacījumus par trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos dalībvalstu teritorijā, un neattiecas uz jebkādu attieksmi, kas izriet no attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku juridiskā statusa. ***Diskrimināciju reliģijas***

juridiskā statusa.	***vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ, kas izpaužas kā atšķirīga attieksme valstspiederības dēļ, uzskata par diskrimināciju 1. panta izpratnē.***
	Or. nl

Grozījums Nr. 20

Direktīvas priekšlikums
4. pants – 1. punkts – a apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
a) jau iepriekš paredz tādus pasākumus, tostarp pienācīgus grozījumus vai pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai personām ar invaliditāti nodrošinātu efektīvu nediskriminējošu piekļuvi sociālajai aizsardzībai, sociālajām priekšrocībām, veselības aprūpei, izglītībai un sabiedrībai pieejamām precēm un pakalpojumiem un preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, tostarp mājokļiem ***un transportam***. Šādi pasākumi nedrīkst radīt nesamērīgu slogu un prasīt ***pamatīgas sociālās aizsardzības, sociālo priekšrocību, veselības aprūpes, izglītības vai attiecīgo preču un pakalpojumu pārmaiņas vai prasīt nodrošināt to alternatīvas***.	a) jau iepriekš paredz tādus pasākumus, tostarp pienācīgus grozījumus vai pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai personām ar invaliditāti nodrošinātu efektīvu nediskriminējošu piekļuvi sociālajai aizsardzībai, sociālajām priekšrocībām, veselības aprūpei, izglītībai un sabiedrībai pieejamām precēm un pakalpojumiem un preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, tostarp mājokļiem***, telekomunikācijām un elektroniskajām komunikācijām, pieejamos formātos pasniegtai informācijai, finanšu pakalpojumiem, kultūrai un izklaidei, sabiedriskām ēkām, transportlīdzekļiem, kā arī citām sabiedriskām vietām un objektiem***. ***Ja kāda darbība, politika vai procedūra rada diskrimināciju, ir jāveic pasākumi, lai novērstu šādu seku iespējamību.*** Šādi pasākumi nedrīkst radīt nesamērīgu slogu un prasīt ***būtiski mainīt attiecīgo preču vai pakalpojumu īpašības, tirdzniecības, profesijas vai uzņēmuma raksturu***.
	Or. en

Grozījums Nr. 21

Direktīvas priekšlikums
4. pants – 1. punkts – ba apakšpunkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	ba) Šā panta 1. punkta piemērošanas vajadzībām efektīva un nediskriminējoša piekļuve nozīmē to, ka tiek apzināti un novērsti šķēršļi un ierobežojumi, kā arī nepieļauti jauni šķēršļi un ierobežojumi, kas ietekmētu cilvēku ar invaliditāti iespējas izmantot sabiedrībai pieejamas preces, pakalpojumus un objektus, neatkarīgi no šķēršļa vai ierobežojuma, vai invaliditātes veida. Atbilstīgi šīs direktīvas noteikumiem un neatkarīgi no minēto šķēršļu un barjeru likvidēšanai izvēlētajiem pasākumiem ir jānodrošina personu ar invaliditāti efektīva nediskriminējoša piekļuve saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem, kādus piemēro personu bez invaliditātes piekļuvei. Ja efektīvu nediskriminējošu piekļuvi nav iespējams nodrošināt saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, tad atbilstīgi šīs direktīvas noteikumiem piekļuve ir jānodrošina, piemērojot iedarbīgus alternatīvus līdzekļus.

Or. en

Grozījums Nr. 22

Direktīvas priekšlikums
4. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
3. Direktīva neskar Kopienas tiesību aktu noteikumus vai valstu noteikumus par piekļuvi konkrētām precēm vai pakalpojumiem.	3. Direktīva neskar Kopienas tiesību aktu noteikumus vai valstu noteikumus par piekļuvi konkrētām precēm vai pakalpojumiem. ***Tomēr ES iestādes un dalībvalstis, cik vien iespējams, veic pasākumus, lai preču, it īpaši rūpniecības***

preču, izplatītājus un pakalpojumu piedāvātājus rosinātu izstrādāt pieejamus risinājumus, piemēram, izmantojot publiskā iepirkuma procedūras. Pieejamas preces un pakalpojumi ir tādas preces un pakalpojumi, kas izstrādāti tā, lai tos varētu izmantot ikviens lietotājs.

Or. en

Grozījums Nr. 23

Direktīvas priekšlikums
5. pants

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
Vienlīdzīgas attieksmes princips nekavē dalībvalstis saglabāt vai pieņemt īpašus pasākumus, lai nepieļautu vai kompensētu trūkumus, kas saistīti ar reliģiju vai pārliecību, invaliditāti, vecumu vai dzimumorientāciju, un lai praksē nodrošinātu pilnīgu vienlīdzību.	Vienlīdzīgas attieksmes princips nekavē dalībvalstis saglabāt vai pieņemt īpašus pasākumus***, vai uzticēt šo pasākumu īstenošanu privātajam sektoram***, lai nepieļautu vai kompensētu trūkumus, kas saistīti ar reliģiju vai pārliecību, invaliditāti, vecumu vai dzimumorientāciju, un lai praksē nodrošinātu pilnīgu vienlīdzību.

Or. en

Grozījums Nr. 24

Direktīvas priekšlikums
7. pants – 3.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	3.a Dalībvalstis ievieš savā tiesiskajā sistēmā šādus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu reālu un efektīvu kompensāciju vai atlīdzību, kuru dalībvalstis noteikušas par zaudējumiem un kaitējumu, kas radīts personai, kura cietusi diskriminācijas dēļ šīs direktīvas izpratnē, un lai šie pasākumi būtu

preventīvi un samērīgi ar radīto kaitējumu.

Or. en

Grozījums Nr. 25

Direktīvas priekšlikums
12. pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
1. Dalībvalstis izraugās struktūru ***vai struktūras***, ***kuru*** uzdevums ir veicināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām personām neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas. ***Šīs struktūras var būt*** to iestāžu ***daļa***, kuras valsts mērogā atbild par ***cilvēktiesību aizsardzību vai indivīda tiesību aizsardzību, ieskaitot tiesības***, ***kas*** paredzētas citos Kopienas tiesību aktos, tostarp Direktīvā 2000/43/EK un 2004/113/EK.	1. Dalībvalstis izraugās ***neatkarīgu*** struktūru, ***kuras*** uzdevums ir veicināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām personām neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas. ***Šai struktūrai jābūt*** to iestāžu ***daļai***, kuras valsts mērogā atbild par ***to tiesību aizsardzību***, ***kuras*** paredzētas citos Kopienas tiesību aktos, tostarp Direktīvā 2000/43/EK un 2004/113/EK.

Or. en

Grozījums Nr. 26

Direktīvas priekšlikums
12. pants – 2. punkts – ievaddaļa

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
2. Dalībvalstis nodrošina, ka ***šo struktūru*** kompetencē ir šādi uzdevumi:	2. Dalībvalstis nodrošina, ka ***šīs struktūras*** kompetencē ir šādi uzdevumi:

Or. en

Grozījums Nr. 27

Direktīvas priekšlikums
12. pants – 2.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	2.a Dalībvalstis nodrošina šai struktūrai pietiekamus resursus, lai tā varētu pildīt uzdevumus efektīvā un viegli pieejamā veidā.

Or. nl

Grozījums Nr. 28

Direktīvas priekšlikums
16. pants – 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
2. Komisijas ziņojumā vajadzības gadījumā ņems vērā sociālo partneru un attiecīgo nevalstisko organizāciju, kā arī ES Pamattiesību aģentūras viedokļus. Saskaņā ar dzimumu līdztiesības principu šajā ziņojumā starp citu sniedz ietekmes novērtējumu par veiktajiem pasākumiem attiecībā uz vīriešiem un sievietēm. Ievērojot saņemto informāciju, vajadzības gadījumā ziņojumā ietver priekšlikumus par šīs direktīvas pārskatīšanu vai grozīšanu.	2. Komisijas ziņojumā vajadzības gadījumā ņem vērā sociālo partneru un attiecīgo nevalstisko organizāciju, kā arī ES Pamattiesību aģentūras viedokļus. ***Ziņojumā iekļauj pārskatu par dalībvalstu pašreizējo praksi saistībā ar 2. panta 7. punkta piemērošanu attiecībā uz vecuma vai invaliditātes kā faktora izmantošanu prēmiju un izmaksu aprēķināšanai.*** Saskaņā ar dzimumu līdztiesības principu šajā ziņojumā starp citu sniedz ietekmes novērtējumu par veiktajiem pasākumiem attiecībā uz vīriešiem un sievietēm. Ievērojot saņemto informāciju, vajadzības gadījumā ziņojumā ietver priekšlikumus par šīs direktīvas pārskatīšanu vai grozīšanu.

Or. en

PASKAIDROJUMS

Šo priekšlikumu direktīvai par vienlīdzīgu attieksmi Komisija iesniedza 2008. gada jūlijā. Tas bija ilgi gaidīts priekšlikums jau kopš 2004. gada, kad Komisija bija apsolījusi izstrādāt „vispārējas direktīvas" projektu. Jūsu referente ir apmierināta ar Komisijas priekšlikumu, kura mērķis ir īstenot vienlīdzīgas attieksmes principu attiecībā uz personām neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas ārpus darba tirgus.

EK līguma 13. pants, kas 1997. gadā iekļauts Amsterdamas līgumā, nepieļauj diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās piederības, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. 13. pants pašlaik veido tiesisko pamatu divām direktīvām. Pirmā ir Rasu vienlīdzības direktīva (Direktīva 2000/43/EK), kas aizliedz diskrimināciju rases vai etniskās piederības dēļ gan darba tirgū, gan ārpus tā. Otra ir Direktīva 2000/78/EK, kas aizliedz diskrimināciju darba tirgū reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.

Abu direktīvu atšķirīgo darbības jomu dēļ ir atklājusies diskriminācijas cēloņu hierarhija. Šis priekšlikums ir mēģinājums aizsardzību pret diskrimināciju, neatkarīgi no tās cēloņiem, padarīt vienlīdzīgu. Jūsu referente cer, ka Komisija 2010. gadā izvirzīs priekšlikumus, piešķirot dzimuma diskriminācijai tādu pašu nozīmi un tādējādi pārtraucot šo hierarhiju.

Komisija ir centusies savienot šo direktīvas priekšlikumu ar esošo Rasu vienlīdzības direktīvu. Priekšlikumā ir daudz tādu pašu terminu, piemēram, tieša un netieša diskriminācija, arī to radītās procedūras ir vienādas. Attiecīgi jūsu referente uzskata, ka pie šā jautājuma nevajadzētu ilgi aizkavēties.

Tomēr pastāv arī atšķirības starp Komisijas priekšlikumu un Rasu vienlīdzības direktīvu. Šīs atšķirības var tikt pamatotas ar diskriminācijas cēloņu dažādību, un ne katru atšķirīgu attieksmi var uzskatīt par diskrimināciju. Tomēr jāspēj minēt skaidru atšķirības iemeslu.

Priekšlikums ir ietvars obligātajiem standartiem, kas sniedz aizsardzību pret diskrimināciju. Dalībvalstis vienmēr var piedāvāt augstāku aizsardzības līmeni, taču nedrīkst izmantot jauno direktīvu kā iemeslu to pašreizējā līmeņa pazemināšanai. Direktīva cietušajiem nodrošina tiesības uz kompensāciju un skaidri nosaka, ka dalībvalstīm ir vēlme un pienākums cīnīties pret diskrimināciju.

Jūsu referente vēlas uzsvērt cīņas pret visu veidu diskrimināciju nozīmi. Diemžēl diskriminācija joprojām ir problēma Eiropā, kā arī citur pasaulē. Īpašā Eirobarometra aptaujā 2008. gadā 15 % eiropiešu apgalvoja, ka aizvadītajā gadā ir saskārušies ar diskrimināciju. Tas ir jāmaina. Jābūt iespējai diviem vīriešiem uzturēties vienā viesnīcas istabā, cilvēkiem ar invaliditāti doties iepirkties un vecāka gadagājuma cilvēkiem saņemt apdrošināšanu.

Lielā daļā dalībvalstu jau pastāv tiesību akti, kas sniedz aizsardzību pret lielāka vai mazāka apjoma diskrimināciju ārpus darba tirgus reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai

dzimumorientācijas dēļ.[1] Ir būtiski ieviest saskaņotus Eiropas tiesību aktus šajā jomā, lai skaidri paustu, ka Eiropa kopumā nepieļauj diskrimināciju. Brīvība no diskriminācijas ir pamattiesības, kas būtu jāattiecina uz ikvienu personu Eiropas Savienībā.

Diskriminācijas cēloņi

Direktīvā 2000/78/EK nav iekļautas reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas definīcijas, tomēr Eiropas Kopienu Tiesa pieņēma lēmumu par jēdziena „invaliditāte" nozīmi. Tiesa noteica, ka: *„jēdziens „invaliditāte" ir jāsaprot kā ierobežojums, kas rodas fizisku, garīgu vai psihisku traucējumu dēļ un kas ir saistīts ar attiecīgās personas piedalīšanos profesionālajā dzīvē.*"[2] Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām definē „invaliditāti" šādi: „Pie personām ar invaliditāti pieder personas, kurām ir ilgstoši fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var apgrūtināt to pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem." Jūsu referente ir centusies saglabāt saikni ar šo definīciju jaunajā apsvērumā.

Pieņēmumi un asociācijas

Coleman lietā (C-303/06) Eiropas Kopienu Tiesa lēma, ka ne tikai cilvēkus ar īpašām vajadzībām, bet arī viņu ģimenes locekļus aizsargā diskriminācijas aizliegums Direktīvā 2000/78/EK. Jūsu referente uzskata, ka ir laba doma juridiskas skaidrības nolūkos to skaidri minēt šajā direktīvā.

Ne vienmēr ir iespējams noteikt personas reliģisko piederību, pārliecību, vecumu vai dzimumorientāciju no pirmā skatiena, tomēr cilvēki izdara visdažādākos pieņēmumus pēc ārējā izskata vai vārda, kas arī var radīt diskrimināciju. Piemēram, daži zēni skolā tiek apsmieti, jo viņus uzskata par homoseksuāļiem, kaut arī tā var nemaz nebūt. Jūsu referente uzskata, ka tas ir tikpat nosodāmi, un tāpēc ierosina, ka direktīvā būtu jāiekļauj skaidrs noteikums, lai tajā būtu minēta arī diskriminācija, pamatojoties uz pieņēmumiem.

Izņēmums attiecībā uz vecumu

Komisijas priekšlikums nosaka vispārēju izņēmumu diskriminācijai vecuma dēļ. Tas, ka šī direktīva nenovērš konkrēta vecuma noteikšanu attiecībā uz piekļuvi sociālajiem pabalstiem, izglītībai un noteiktām precēm vai pakalpojumiem, nemaina noteikumu, ka šādai atšķirīgai attieksmei jābūt pamatotai ar likumīgu mērķi, kura sasniegšanai jāizmanto piemēroti un nepieciešami līdzekļi. Jūsu referente to vēlas skaidri paust šajā direktīvā.

Finansiāli pakalpojumi

Saskaņā ar priekšlikumu atšķirīga attieksme vecuma vai invaliditātes dēļ var tikt pieļauta

[1] *McColgan, Niessen* un *Palmer*: Salīdzinošā analīze par valstu pasākumiem cīņā pret diskrimināciju ārpus nodarbinātības un profesijas, plānošanas izpēte par pastāvošajiem valstu likumdošanas pasākumiem un to ietekmi, pētot diskrimināciju ārpus nodarbinātības un profesijas jomas dzimuma, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma un dzimumorientācijas dēļ, 2006. gada decembris.
[2] Lieta C-13/05, 43. punkts (*Chacon Navas*)

finansiālu pakalpojumu gadījumā, kad vecums vai invaliditāte ir būtisks faktors riska novērtēšanā, pamatojoties uz nozīmīgiem un precīziem aktuārajiem vai statistikas datiem. Direktīvā 2004/113/EK ir iekļauts tāds pats noteikums, bet tajā ietverta prasība šādus datus publiskot. Tāpēc jūsu referente ierosina, lai minētā prasība tiktu iekļauta arī šajā direktīvā.

Ģimenes stāvoklis

ES atbildībā neietilpst ieviest tiesību aktus par laulībām. Katra dalībvalsts pati var izdot tiesību aktus par nosacījumiem, kas jāizpilda cilvēkiem, lai varētu laulāties. Tomēr Komisijas priekšlikums pieļautu diskrimināciju saistībā ar reproduktīvajām tiesībām, kā sterilizācija. Jūsu referente to uzskata par nevēlamu un tāpēc ir izdarījusi grozījumus tekstā un ierobežojusi izņēmumus.

Izglītība

Skolas, kas pamatojas uz īpašu vērtību kopumu, var atteikties uzņemt skolēnus, ja tie nevēlas pieņemt skolas uzskatus. Tas noved vienīgi pie diskriminācijas reliģijas vai pārliecības dēļ. Direktīvā par vienlīdzīgu attieksmi darba tirgū (2000/78/EK) jau iekļauts pants ar tādu pašu ietekmi.

Invaliditāte

Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret cilvēkiem ar invaliditāti, nepietiek ar diskriminācijas aizliegumu. Nepieciešama pozitīva rīcība arī attiecībā uz veikto pasākumu formu, paredzot un piedāvājot piemērotas adaptēšanās iespējas. Piemēram, sabiedriskām ēkām jābūt pieejamām cilvēkiem ratiņkrēslos.

Jūsu referente ierosina, ka jābūt tikai divu veidu izņēmumiem attiecībā uz efektīvas, nediskriminējošas piekļuves principu. Pirmkārt, gadījumā, ja tas būtu pārmērīgi apgrūtinoši. Tiesas to lemtu katrā individuālā gadījumā atsevišķi. Pieņemot šādus lēmumus, ir būtiski izanalizēt visus lietas apstākļus, ietverot organizācijas izmēru, izmaksas un iespējamās priekšrocības labākai personu ar invaliditāti piekļuvei. Šķiet, ka valstīs, kur šāda prakse kļuvusi par standartu, izmaksas reti ir ietekmējošs faktors. Otrs izņēmums pieļaujams gadījumā, kad pasākums prasītu fundamentālas izmaiņas piedāvātajā pakalpojumā. Tas būtu gadījumos, kad minētais pakalpojums patiesībā kļūtu par pilnīgi citu pakalpojumu.

Kompensācija

Direktīvas 2004/113/EK 8. panta 2. punktā noteikts, ka dalībvalstis ievieš šādus pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu reālu un efektīvu kompensāciju vai atlīdzību par zaudējumiem un kaitējumu, kas radīti personai, kura cietusi diskriminācijas dēļ. Jūsu referente ierosina, lai minētais noteikums tiktu iekļauts arī šajā direktīvā tā, lai pilsoņi ar sūdzībām saņemtu efektīvu atlīdzību.

Viena neatkarīga iestāde

Komisija ierosina, ka dalībvalstīs jābūt vienai vai vairākām valsts līmeņa iestādēm, kas nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret pilsoņiem. 28. apsvērums atsaucas uz ANO „Parīzes

principiem” par valsts iestāžu, kas atbildīgas par cilvēktiesību aizsardzību un veicināšanu, statusu un darbību. Jūsu referente ierosina, lai direktīvā būtu skaidra atsauce uz līdzās esošajiem neatkarības un atbilstošu resursu principiem.